

Toronto, Ont., Kanada, 22. maja. — Slavne Dionnove peterke so danes dospele v to mesto s posebnim vlakom, kjer so bile predstavljene angleškemu kralju in kraljici, ki se mudita na obisku v Kanadi. To je bila njih prva vožnja po železnici in prvi odhod iz Callanderja, Ont., kjer so se rodile.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE

PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno dravstvo (Ivan Chicago) in Kanado \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; na Chicago in Cileiro \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta; na Ameriko \$9.00.

Subscription rates: For the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cileiro \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru. — Rokopisi dopisov in nenarodnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vračajo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil pošto.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vse, kar ima stik s listom
PROSVETA
2537-29 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oštepu na primer (July 31, 1938), poleg vašega imena na naslovu pomeni, da vam je s tem datumom postalo nedolžno. Posreduje se praviloma, da se vam list ne ustavi.

138

Strahovlada v Kentuckyju

Okravljani okraj Harlan v Kentuckyju je spet oživel. Baroni premoga v Harlanu niso podpisali pogodbe z rudarji ob času, ko so premogovniške družbe iz drugih držav sprejele pod pritiskom delavskega parlamenta federalne vlade glavno zahtevo rudarske unije UMWA, unije delavnic; harlanski operativci so se uprli potem, ko jim je kentukiški guverner Chandler obljubil vojaško pomoč, če hočejo zlomiti rudarsko unijo v svojem okrožju.

Chandler je držal besedo in poslal milico v Harlan, kjer zdaj strahuje rudarje in njihove žene. Guverner se baha, da polovica premogovnikov v Harlanu že obratuje. Chandler se zdaj osebno masčuje nad predsednikom Rooseveltom in Johnom Lewisom, ki sta mu lani ob primarnih volitvah precej zmešala štrono.

To oboroženo in nasilno masčevanje nad rudarji zaradi politične akcije Roosevelta, Lewisa in unij CIO je nova sramota za demokratično Ameriko; namesto da bi se meril s svojim nasprotnikom na političnem polju in mu tamkaj vrnil udarce na demokratičen način, se je zatekel k puški in bajonetu, česar se poslužujejo le diktatorji.

Ako ameriška demokratična oblast na noben način ne more ukrotiti barbarskega guvernerja in njegovih razbojniških premogovnih magnatov v hribovskem Kentuckyju — tedaj naj ne deli več nobenih lekcij fašističnim diktatorjem v Evropi, ker se bo samo omešila.

Združene države morajo najprej skrbeti, da se iznebe svojih diktatorjev doma, predno morejo dati moralne nauke evropskim diktatorjem.

"Odrešenikov" kar mrgoli

Današnja konfuzna doba je kakor nalašč za "mesije" vseh vrst in barv, ki vstajajo na vseh straneh in "rešujejo" Ameriko in ves svet na vse mogoče načine. Vsi ti "odrešeniki" imajo svoje grupe obešenjakov, tiskajo letake ali periodične publikacije, nekateri dosežejo radiopostaje in se na njih penjo a la Father Coughlin, dočim drugi iščejo publicitete in poplavlajo uredništva listov s svojimi "perfektnimi" načerti.

Uredništvo Prosvete je neprenehoma bombardirano z letaki, okrožnicami in drugimi tiskovinami vsake vrste, vsebujočimi načrte za "rešitev Amerike in sveta." Če bi bil kdo tako prismojen, da bi se hotel resno zanimati za to šaro, mora kmalu izgubiti pamet, kajti nemogoče je, da bi se odločil za "najboljšega" ... Vsi so namreč "najboljši" in "perfektni" ...

Clovek se čudi, odkod so se naenkrat vzeli ti učenjaki, ki imajo finančna vprašanja, gospodarske probleme, svetovno politiko in sploh vse važne stvari v malem prstu — in za vse boleznijo človeške družbe "edino pravo" zdravilo!

Razume se, da je med temi "odrešeniki" in "ekonomsko-socialnimi zdravniki" mnogo — če ne večina — takih, ki namenoma ali nevedoma pripravljajo tla ameriškomu Hitlerju ali Mussoliniju. Američani pravijo takšnim ljudem "crackpots" ali po naše "počeni" ali "udarjeni" na možganih. Ampak izraz sam ne pomeni dosti. Kje pa ti ljudje dobe denar za svoje publikacije in propagando sploh? Navadnim prisojencem ne bo nihče zaupal — dejstvo pa je, da je danes mnogo SILNO pametnih ameriških bogatinov, ki sicer zaničujejo "crackpote" te vrste, obenem pa bogato financirajo "crackpote" druge vrste.

Nam se dozdeva — in nekaj bi celo stavili na to — da je danes v Ameriki največ "crackpotov" med ameriškim kapitalisti in omni reaktionarji, ki nočejo videti in ne vedeti, da privatni kapitalizem umira. Ti ljudje z burbonsko pametjo so v prvi vrsti odgovorni za pojavljanje "crackpotov" vseh drugih baž.

Največji odstotek vse te mesijanske propagande je nove vrste raketirski business. Vsi "mesije" kolektajo sklade — in dokler se dobe bedaki, ki prispevajo, bo vedno dovolj "odrešenikov" in najbrže jih bo še več. Če prveemu nose, zakaj ne bi drugemu in tretjemu?

Niso "crackpots" toliko prismojeni — so zviti in prefrignani — kolikor so oni, ki jim verjamejo. Če bi ne bilo v Ameriki velike mase lahkovernih in praznovernih ljudi — ne bi bilo toliko "odrešenikov", ker se ne bi nihče zmenil zanje.

Glasovi iz naselbin

Iz coloradskih hribov

Crested Butte, Colo. — Zopet se oglašim, da povem nekaj o tem in onem, ker Prosveta mora imeti dopise, ki prinašajo vesti iz raznih krajev. Rad čitam dopise, v katerih dopisniki pišejo za napredek delavca. Posebno pa rad čitam Franka Barbiča, ki se pritožuje, da ga mislijo nekateri spraviti ob delo. Rad bi vedel, koliko milijonov mislijo tisti dobiti zato, da ga spravijo ob kruh.

Kolikor jaz vidim, ni Barbič proti nikomur, tudi ne proti veri, je pa za pravico, ker noče, da bi bil reven delavec ogoljufan, za kar mu dam kredit. Delavec rabi, dokler je živ, ker potem, ko umre, mu tudi vere ni treba. Barbič pove, kaj ni pravilno in povrne s tisto mero, s katero se poslužuje. Ako bi ga kdo tretal s pivom, bi tudi on tretal s pivom, ako pa z vinom, bi mu pa tudi on vrnil z vinom. Povem, da so slabi ljudje, ako hočejo ubogemu delavcu vzeti kruh, in to še celo taki, ki živijo od delavca. Zakaj bi taki ljudje ne bili tihi? Zakaj ruvarijo proti revežu? In pravijo, da verujejo v Boga in vero in druge take reči. Jaz sam verujem, toda nisem proti delavcu. Na svetu imamo ljudi, ki tolčejo, toda ne vedo zakaj tolčejo. Tako dela slah kovač, ki tolče po mrzlem železu namesto po vročem. Mrzlo železo je trdo ko sam vrag in ga ni mogoče stolčiti s tem se le čas trati.

Tukaj sem že star naseljenec, pa nisem zapazil še tako zgodnje pomladi kakor je letošnja. Navadno je tukaj prišlo drevje zeleneti okrog 1. junija, letos pa je prišlo zeleneti že 11. maja. Na 15. maja smo imeli prvi dež, da nam ni bilo treba zalivati vrto, na katerih zraste krasna solata, korenje in druga zelenjava. Lani sem posadil eno loto krompirja, toda prišla je slana, ko je ravno prišel cveteti in ga umorila. Tako sem pustil krompir kar v zemlji čez zimo, bom videl kaj bo letos napravil.

Preljub čitatelji Prosvete, bodimo složni in ne kopljimo jame drug drugemu in drug po drugem udrihati. Življenje je kratko in trdo in si ga ni treba greniti. Le bodimo složni in se borimo proti kapitalizmu, ki je naš največji sovražnik.

Kar se tiče dela, ni tukaj nobenega. Niti ena jama ne obratuje že drugi mesec. Marca meseca so naredili par šhtov, da je bilo za kurivo ali za unijo. Zdalj ko so poravnali štrajk, so majne zaprli in oženj pogasili in odslovili delavce in bossa. Kot pravijo, bo vse počivalo do jeseni, do avgusta, ali pa še pozneje. Kdaj se z delom zopet prične, nihče ne ve. Ampak povem, da se naši Hrvatje in Slovenci tega nič ne strajajo. Zdalj na 27. maja pride ribolov in bomo pričeli "fišati" in bo zopet lepo okrog potokov. Naši ljudje so delali šest do sedem mesecev stalno in so ženske prihranile kakšen copak, da jim zdaj ne bo treba na relief. No, relifa tukaj tudi ni. Slovenci in Hrvatje so skrbni in tudi imajo svoje domogve, da jim ni treba plačati stanarine. Kadar smo žejni, pa nam naš slovenski gostilničar

Šukle postreže s pivom, prodaja pa tudi gasolin. On je že tudi star naseljenec.

Paul Panian.

Kampanja za Cankarjev Glasnik podaljšana

Cleveland, Ohio. — Na zadnji seji zastopnikov in direktorja Cankarjeve ustanove se je na priporočilo upravnika Cankarjevega Glasnika podaljšala kampanja, katera se bi po prvotnem sklepu zaključila 31. maja, toda zdaj je podaljšana za dva meseca in se zaključila 31. julija.

Vzrok za podaljšanje kampanje je bil ta, ker v začetku kampanje ni bilo zaželjivega odziva — ne od strani zastopnikov in ne od samopričasnih naročnikov. Kampanja je dobila svoj razmah šele v drugi polovici meseca aprila in se dosedaj povojno razvija. Če se bo v tem tempu razvijala naprej, bo kvota (500 novih naročnikov), kot je bila določena, dosežena — in ne samo to, ampak bo seznam novih naročnikov, katerega se bo objavilo po zaključku kampanje, precej večji.

Vse nagrade za agitatorje, kakor tudi ugodnosti za nove naročnike, ki smo jih objavili v tem listu in v marčevski številki Cankarjevega Glasnika, ostanejo v veljavi do konca kampanje. Nobenega vzroka ni, da ne bi mesečnik Cankarjev Glasnik zahajal v vsako hišo koder žive Slovenci, ker za en dolar, če ga pošljete direktno v urad Cankarjevega Glasnika, boste dobili revijo pet mesecev. Posebno priporočamo Slovincem po širnih Združenih državah, koder nimamo zastopnikov, da se poslužijo te ugodnosti. Na ta način se boste poceni seznanili s to potrebno in koristno revijo in jo vzljubili.

Kot smo omenili, če se bo kampanja v tem tempu razvijala, bo kvota novih naročnikov več kot dosežena. Da se pa to zgodi, potrebujemo sodelovanje vseh, ki so za napredek, in to iz vseh nasebin, v katerih živijo Slovenci.

Posamezne nasebine si vzemite za vzgled malo premogarsko nasebino Superior, Wyo., in napredni Slovenci pa Jacoba Zaitza, kateri je pred tednom dni poslal iz omenjene nasebine ossem novih naročnikov, tri celotne in pet polletnih.

Vemo, da je v vsaki nasebini kdo, ki bi posnemal Jacoba Zaitza iz Superiorja, Wyo., samo začeti je najtežje — nekoliko korajže je treba, pa gre. Pokažite dobro voljo za napredno stvar in pišite po poverljivo knjižico na naslov: Cankarjev glasnik, 6411 St. Clair Ave., Cleveland, O. Upravištvu bo vam z veseljem poslalo knjižico in vse potrebne informacije. — Za kampanjski odbor,

Louis Zorko, upravnik.

Zanimivosti o Novi Mehiki

Walsenburg, Colo. — Ne vem kako bi opisal državo New Mexico, kajti do sedaj nisem imel niti pojma, da je ta država tako zanimiva, dolgačasna, pustna in tudi rodovitna, kakor tudi precej bogata na premoğu in rudah in vročih vrelih. Lahko bi togež rekel, da je država kontrastov.

Holandski vojaški častnik ogleduje strelške jarko v bližini Severnega morja.

Že parkrat prej sem prevozil precejšen kos te države, ali sedaj, ko sem bil v njej skoraj dva tedna, se mi je pa nudila prilika, da sem videl še malo več te države. Na coloradski strani, naprej od Antonete, je pokrajina zelo lepá. So lepe farme in črede goveje živine in ovac vidiš na milje okrog. Takoj, ko prestopiš mejo, je pa vse nekam drugače. Rastejo skoraj sami pritlikavi borovci in divji pelin, le tu pa tam vidiš kočo osamellega farmarja, ki nima sosedov več milj daleč. Vzrok za to redko obljudenost je, ker dežuje prav malo v tistih krajih; kar je rek in potokov, so večinoma po globokih soteskah med skalovjem. Radi tega ni svet primeren niti za umetno namakanje, dasi je zemlja, kot izgleda, rodovitna, če ima dovolj vode, in podnebje je tudi precej milo.

Vzemimo na primer pokrajino med Taosom in Santa Fejem. Ko se pelješ, misliš, da je pred teboj sama ravnina, kar na enkrat pa se ti pred očmi odpre globok prepad, v katerega pelje cesta po strmini navzdol do reke Rio Grande, ki teče globoko med skalovjem milje in milje daleč. Soteska se le tu pa tam malo razširi in tam vidiš malo mehiškansko kočo, narejeno iz ilovice. Med temi hribi in skalami okrene cesta proti slovitemu vročemu studencu Ojo Caliente, ki slovi po svojih več vrstah vroče vode širom Amerike. Tam vidiš ljudi iz raznih krajev dežele in si misliš, kdo jih je tja pripeljal in kdo pokaži pot, ki se vije po grebenih med pritlikavim borovjem zdaj na levo in zopet na desno, dokler med hribi zopet ne prišeš do druge reke. Tam v kotu, v vnožju hriba je najbolj sloviti vrelce Ojo Caliente.

Od tam se vije ob reki med hribi pečena pot do Espanole, ki je od Santa Feja oddaljena le 26 milj. V Santa Feju je državna prestolnica, kaznilnica, akademija in več indijanskih šol. Pravijo so mi, da je vzlic tem šolam težko civilizirati Indijance. Santa Fe je staro, zgodovinsko mesto. Zadnje čase so ga pričeli precej modernizirati. Tam okrog ob reki so precej lepe farme, umetno namakane. Ne vem, ako v teh krajih živi kaj Slovincem, vsaj informacij nisem mogel dobiti.

Kar me je najbolj zanimalo, so indijanska selišča, katerih je tam mnogo, ali največ je razde-

janih. Ljudje iz drugih krajev se najbolj zanimajo za ta področja naselišč. Vsakdo misli, da bo našel kaj starinskega. Seveda odkopujejo in z lopatami premetujejo prst. Najdejo se pušice, kamenite posode, kamni, s katerimi so mlieli koruzo in drugo. Najbolj sem se čudil lončeni posodi, kako je ohranila barvo v vseh teh stoletjih na dežju in soncu. Kot računajo, so ta naselišča stara nad tisoč let.

Ko smo stikali po razvalinah, so nekateri ugibali, zakaj se država ali pa muzeji ne zavzamejo za te razvaline in izkopljejo starine iz starih indijanskih časov. Vsako naselišče je zgrajeno v velikem krogu, na sredi katerega so imeli svoje svetišče.

Ako kateremu čitatelju in rojaku nanese pot v te kraje, naj si jih ogleda, kajti dobil bo vtis, kako so ljudje, stari indijanski rodovi, živeli v teh hribi. Lahko bi veliko napisal o tem, kar sem videl, toda sem kot večina drugih, ki raje čitajo nego pišejo.

Ed Tomsč.

Pojasnilo Franku Barbiču od SDD

Collinwood, O. — Brat Frank Barbič razpravlja v Prosveti z dne 5. maja o prometu barrooma Slovenskega delavskega doma na Waterloo Rd. in Slovenskega Narodnega doma na St. Clair Ave. Frank v tem dopisu hoče predstaviti vodstvo Slovenskega delavskega doma za nezmožnega in slabega gospodarja.

On primerja razliko letnega prometa med tema dvema institucijama in razliko čistega dobička, toda da bi brat Barbič vedel tudi o razliki mere, primerjal nato številke, bi kaj lahko pronašel, da ni nič razlike med dobičkom ne tu in ne tam. On navaja, da je SDD imel v letu 1938 \$47,406.02, SND pa \$42,203.03 dohodkov. K številki SDD je tu treba dostaviti oziroma odšteti številko \$5,569.38, ker to vsoto je SDD plačal za prometno blago družtev in od tega nima SDD skoraj nobenega dobička, razen to, da mora SDD pri vsem tem še plačati od družstvenih vsote tri procentni "sales tax". Ker pa SDD mora za to imenovano blago plačati, povsem logično pride tudi ta številka med ostale stroške nakupa blaga.

Poglejmo o nastali razliki: Slovenski delavski dom daje družtvom prometno blago za razne priride, dočim tega ne dela SND. Slovenski delavski dom ima sledeči mero: žganje 1 1/4 oz., in SND 1 oz.; Slovenski delavski dom ima kozarce za pivo 8 in 16 oz., SND pa 7 in 14 oz. Vseled te mere v pijači nastane tudi razlika v dobičku; v aprilu je Slov. delavski dom prodal sledečo pijačo: 305 steklenic @ 1/4 žganja po 10c kozarec v meri 1 1/4 oz., ako je SND prodal enako količino, je imel več dobička \$183.60 iz razloga mere 1 oz. proti 1 1/4 oz.; 23 steklenic @ 1/5 po 10c kozarec, nanese razlika za SND \$9.20 več dobička kot za SDD; 13 steklenic žganja @ 1/5 (brandy) nanese za SND \$7.80 več dobička kakor za SDD; 37 steklenic @ 1/4 po 15c kozarec nanese za SND \$33.30 več dobička kakor za SDD; 2 steklenice @ 1/5 po 25c kozarec zneso za SND \$2.10 več dobička kakor pa za SDD. — Po (Vselej na 3. strani.)

Tedenski pogovor

ANTON GARDEN

POTREBA NOVEGA PREROJENJA—IX

Zadnjič sem se dotaknil volilnega ali parlamentarnega sistema, takozvane geografske prezentacije ali volitve poslancev in drugih javnih uradnikov po okrožjih.

Ko so očetje ameriške republike pred več 150 leti snovali ustavo za novo državo, je bil sistem najbrže najbolj logičen in na splošno po tedanjih pojmih tudi demokratičen in prezentativen, ker takrat je bila dežela 100% agrarna. Volilno pravico so sicer dali jili le na posestnike in ljudi, ki so imeli premoženja; toda ta pravica se je potem prizadevanje mladega delavstva in reformatorjev raztegnila na vse odrasle deljane — vsaj v teoriji. (Faktično so še danes marsikateri državi, predvsem na jugu, vsoci brez volilne pravice radi davčne omejitev.)

Toda, kar je bilo lahko dobro za Ameriko pred 100 ali 150 leti, še ne pomeni, da delgarja tudi današnjim razmeram. Predvsem ne prestane kritične analize 150 let star sistem geografske reprezentacije, ki je največ anahronizem na telesu današnje industrijske družbe in v veliki meri odgovoren za krize, kateri se nahaja sodobna politična demokracija v vseh industrijskih deželah.

Ako kritično in temeljito premotrite ta ni sistem, vam postane jasno, zakaj ima meroma majhen kapitalistični razred tako veliko politično moč in zakaj so kapitalistične stranke tako globoko zasidrane. O kakšni prezentativnosti tega sistema danes sploh more biti nobenega govora. Na drugi strani pa je jasno, da tvori politično hrbenico kapitalizma in vsega aparata kapitalistične države ali vlade.

Kdo pa so "naši" zastopniki v državnih in nihan in v kongresu, da ne govorimo o njih in okrajnih vladah? Mar sedijo v zastopniki, katere so nominalni in izvorni darji, železničarji, avtni, jeklarski, stavilni, oblačilni, uradniški, tiskarski in drugi delavci, kmetje, hišne gospodje, zdravniki, učitelji, inženirji in drugi delavci in profesionisti kot taki? Niti najmanj! O njih zastopnikih ni niti najmanjša sluha v zakonodajnih zbornicah in drugih njih uradih.

V teh zbornicah sede skoraj sami odvezi — od 80 do 90 odstotkov — ki so trenirani izsolani, ne za to, da branijo ljudske interese, marveč da zastopajo interese privilegijast, bogatinov in mogočnih korporacij ter političnih maših, od katerih so sami odvisni. Drugo besedo: ti "naši" poslanci so že po niranju nič drugega kot branitelji obstoja reda, zagovorniki statusa quo ali kapitalizma. Pravih ljudskih zastopnikov je med njimi malo, kakor je malo tudi belih vran. Če se teri pojavi, ga politični bossi s pomočjo me kapitalističnega aparata, predvsem s časjem, hitro izločijo, upognejo ali zdrobe.

Druga stran obstoječega, oziroma je da preživelega volilnega sistema je v tem, da izredno priliko za politično korupcijo tudi dnu, med volilci (v Chicagu plačujejo od eno do petih dolarjev za glasove na volilni dlu). Sploh je ta sistem legio in greznica, v kateri koti največja politična korupcija in favorizma, katerih sta zgrajeni obe kapitalistični stranki.

In dasi je ta volilni sistem hrbenica kapitalizma in kapitalističnih strank, ni do danes letel niti pri socialistih ali celo pri izumarskih na temeljito kritiko. Izjema je angleški združni (guild) socialisti (G. B. Cole in drugi), ki pa s svojo teorijo o tako ni funkcijski demokraciji niso mogli priti v angleški delavski stranki. In to je kar nalni pogrešek v socialistični teoriji in takšni Kdor misli, da bo lahko izvedel temeljito obrat človeške družbe, če dobi v roke politični aparat kapitalistične države, ne da bi bilo ba ta aparat temeljito reformirati, se zelo me

Po mojih mislih je kardinalna napaka delavskih ali socialističnih strank, ki izpostavljajo novo, kolektivistično družbo, ker je ustroj fundamentalno sličen vsem kapitalističnim strankam, to je ker v volilno bazirajo in funkcionirajo na principu gospodarske reprezentacije, namesto da bi si popolnoma novo formo in agitirale za popolnoma novo volilno sistema, ki je od 150 let starega volilnega sistema, ki je od kraja naperjen proti njim, proti delavski razredu. In to je po mojem mnenju v veliki meri vzrok, da je delavstvo danes v fenzivi ali potisnjeno ob zid. (Se nadaljuje)

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 23. maja 1919)

Domače vesti. Eksekutiva JRZ je pri društvom pridruženih organizacij petično morajo imeti čim več podpisov, nakar bodo slane senatorjem in državnemu departamentu v zadevi Primorske.

Delavske vesti. V St. Paulu, Minn. je stavkalo 6000 delavcev. Stavka lokostrelcev Lawrence, Mass., je končana z zmago.

Po svetovni vojni. Antanta je popustila podaljšala Nemcem rok za podpis mirovnih osem dni. — Rumunci in Francosi pripravljajo ofenzivo proti ogrskim sovjetom.

Sovjetska Rusija. V Moskvi se je vrtil mednarodni komunistični kongres in bila se je tretja (komunistična) internacionala, katera je napovedala boj do skrajnih meja (socialistični) internacionali.

Pogled na delavce, ki so se udeležili prvomajskih demonstracij v Philadelphiji, Pa.

Novice iz starega kraja

Primorja

ČCA V NESREČI NAŠEGA ROJAKA

Trst, aprila 1939. — V Trstu prišla vest o nesreči in ču-
ni rešitvi, ki se je zgodila v
jadrskem oceanu pred nekaj
mi. Potniška ladja "Conte
de" je izvršila na svojem
nem potovanju eno edinih
rešitev, kar jih je mo-
glo imeti in ki so po pravi-
ni in posebej rešenec sma-
tudi za pravi čudež. Nesre-
je zgodila, ko se je ladja
izlajala iz Manile na Filipinih
Singapore na svoji poslednji
plovbi, ki se bo završila konec
meseca v Trstu. Vest o ne-
ni in čudežni rešitvi so po-
v Trstu po radiju, kjer je
bila mnogo interesna. Dne
aprila je zjutraj ob 6 in če-
neznano kako padel natak
nem Cebular s parnika v mor-
Njegovega padca ni na za-
nične opazili in parnik je od-
mimo ponesrečenca, ki je
nem videl edinega rešitelja iz
urkanih valov. V vsakim
mentom se mu je upanje ved-
manjšalo, saj tudi upraviče-
ter zelo malo je bilo upanja,
je prav v njegovi bližini
vil nov parnik, ki bi ga mo-
rešiti. Čez eno uro so na
niku že opazili, da ni bilo ni-
Cebularja, kar se je vsem
sumljivo. Po vsem parniku
pričeli iskati, toda zama-
njliki ladje se je zazdelo,
je moglo Cebular padel v
je in se je odločil obrniti
in odpluti na dozdnevno
nesreče, čeprav je ladja
v tem času že 25 milj daleč.
30 se je ladja že nahajala
mestu nesreče in opazovalci
prizadevali odkriti ponesre-
ca. Na srečo in veselje so
opazili Cebularja, kako
v pomoč ne daleč od par-
Ladja je zavozila v nepo-
no bližino in mu vrgla rešil-
as in spustila rešilni čoln.
je po tem dogodku nada-
la potovanje z zamudo 4
Cebular je v razburkanem
vtrajal 3 ure in 1/4 ter
votrajno plaval. Kljub ve-
mu naporu je njegovo zdrav-
opolnomo dobro. Rešitev je
Cebularju kot čudež, saj
več ni nadejal, da bi se la-
rnila, ko je že zginila z ob-
Sreča in naključje sta ho-
da se je poveljnik odločil
niti ladjo in dospeti točno
traj nesreče.

Težka nesreča

Trst, maja 1939. — 37-let-
ni končnik Ladislav iz Podgore
šel na polju granato in jo
otel odpreti. Ta neprevi-
ga je drago stala. Granata
je eksplodirala in ga težko
po nogah. Prepeljali so ga
klinično.

PROBIZ IZ PRIMORJA

Trst. — Eno leto se je skri-
red oblasti Venceslav Na-
ek, ker je bil obsojen na le-
zopora zaradi raznih po-
rb, ki so znašale preko 6000
V Gorici se je izdajal za in-
ja in opeharil več ljudi.

Trst. — Na Kalu pri Strži-
pod Črno goro je umrl po-
nik Lenart Bizjak, po doma-
ltnin, star 86 let, znani
rski mojster. — V Sempasu

okopali Angelo Strukelj, go-
njo znane Strukljeve go-
na Ljaku. — V Celnji

pri Idriji je umrla Marija
kel. — V Strizah na Vi-
nem sta umrla 80 letni An-
terelj, oče zidarstvih moj-
Angela in Rudolfa, in 94-
Marija Repič, šivilja.

Trst. — Malo je manjkalo, da
prišlo do velike nesreče v
podm. Faccanoni pod Raz-
m hribom. Radi dežja se je

la s kamenjem toliko zrah-
da se je vsula na delavce,
delali v starem rovu, ki so

abili za shrambo. Zemlja je
ala vhod in zasula štiri de-
Gašle so kmalu vse re-

Ova delavca, 49-letni Andrej
iz Gropade in Angel Jerič,
41 let, iz Skednja, sta bila

potolčena, ostala dva pa
noma nič.

Trst. — S težkimi poškod-
na glavi so pripeljali v go-
bolnišnico 37-letnega Fran-

ca Spacapan iz Renč, ki je pa-
del s kolesa.

Trst. — Pred sodiščem se je
morala zagovarjati Valerija Lu-
kežič por. Graber. Pri trditi
Singer si je kupila šivalni stroj,

katerega pa ni odplačevala v ob-
rokah, kot se je zmenila. Stroj
je med tem časom prodala zna-

nemu komiku Ceccheliniju, in se-
daj se je morala zagovarjati
pred sodiščem. Graberjeva, ker

ni plačala in ker je stroj naprej
prodala in Cecchelin, ker ga je
kupil. Graberjeva je bila opro-

ščena radi amnestije in Cecche-
lin pa, ker ni zakrivil kaznjive-
ga dejanja.

Trst. — V bolnišnici je umrl
neznane, ki so ga našli pred
dnevi v dvorišču neke hiše tež-

ko ranjenega. Ker ni imel nobe-
nih dokumentov, se je policija
poslužila prstnih odtiskov in ta-

ko ugotovila, da je to 47-letni
Josip Simonič, ki je pred krat-
kem bil odpuščen iz kaznilnice,

kjer je presedel več let.

Trst. — Matildi Lesničevi iz
Rocela se je nenadoma pomračil
um. Odpeljali so jo v umobol-

nico pri Sv. Ivanu.

Iz Slovenije

POTRES V LJUBLJANI IN ZASAVJU

Ljubljana, 6. maja. — Seizmo-
graf zavoda za meteorologijo in
geodinamiko na univerzi je be-
ležil davi ob 5. uri 10 minut in 9
sekund močan potres. Središče
potresa je bilo 20 km od Ljub-
ljane. Posebno močno so ga ob-
čutili v krajih od Laz in Zagor-
ja. Uprava zavoda prosi vse
one osebe, ki so potres občutile,
da ji to javijo in opišejo potek
potresa. Prijave so poštno pro-
ste.

Tako se glasi uradno poročilo
o potresu, ki je davi s prav
krepkim sunkom zamajal tudi
hiše v Ljubljani in predramil
večino prebivalcev. Sunka je
sledilo še kratko valovanje, ob
katerem se je treslo pohištvo,
poročljalo je posodje in stekle-
nina, zanjihale so svetilke. Krep-
ki sunki ni zbudil preveč strahu,
ker je najhujše že minilo,
ko so se ljudje zdrzili. Tudi
škoda ni povzročila. Bilo pa je v
teku dopoldneva precej ubi-
daja, kje je središče potresa.
Kmalu se je razvedelo, da je bila
Litija v okolici in ostali kraji
v Zasavju najbolj prizadeta. O
tem smo popoldne prejeli na-
slednja poročila:

Litija je bila najbolj prizadeta

Litija, 6. maja. — Današnji
dan preživljamo pod vtisom po-
tresa, ki smo ga močno občutili
preteklo noč. Ob 5.10 zjutraj so
se začele tresti hiše, nato pa so
se pričele odpirati omare, s stro-
pov je odstopal omet, pokalo je
tramovje in močno ropotanje je
vrglo večino ljudi iz sladkega
jutrnjega sna. Pri priči so stekli
ljudje do oken, mnogi pa tudi na
ulice. Prebledeli in prestrašeni—
mnogi le za silo oblečeni—so v
trepetu pričakovali, če bo še kaj
hujšega. Čez dan so se potem
ljudje pogovarjali le o tem, ko-
likšno škodo jim je prizadel po-
tres in kako so se vedli ob sun-
kih.

Ljudje, ki so bili tedaj že
budni, vedo povedati, da je bil

prvi sunki okrog 3. ure. Tega
so čutili seveda le bolj redki.
Pri Matozovih, kjer čujejo pri
bolni mami, so ga zaznali, saj
so se stresle podobe na stenah.
Najhujši sunki pa je sledil ob
5.10. Prišel je od vzhodne stra-
ni. Gospa Gorenjčeva z Grbin-
ske Dobrave in drugi navajajo,
da se je po glavnem sunku zem-
lja do 6. ure zjutraj zatresla še
petkrat.

Med najbolj prizadetimi je po-
sestnik, gostilničar in mesar Jo-
že Borišek. Najprej se je zaka-
tal s strehe dimnik. Hiša je
pokala in se tresla. Domači so
stekli preplašeni na dvorišče le
za silo oblečeni. Sprehod po gor-
njem stanovanju kaže, kako mo-
čan je bil sunki. Razpoke so
dolge po več metrov in tako ši-
roke, da lahko vtakneš prste
med razpoke. Ena izmed raz-
pok pa je tolikšna, da vtakneš
vanjo celo roko.

V gostilniški sobi je visel v
kotu križ. Sunka ga je vrgel na
tla. V mnogih sobah je odpada-
lo toliko ometa, da vidiš deske
in hlode. Borišek trpi več tisoč
dinarjev škode. Po škodi pa mu
je enak gostilničar in kavač
Gojko Vidovič na Grbinu. Tri
dimnike mu je porušil sunki in
ko so se dimniki kotali po stre-
hi, so mu razbili 60 opek. V gor-
njem nadstropju, kjer imajo Vi-
dovičevi spalnice, je odstopil
omet na mnogih krajih. Nad
spalnico obeh zakoncev se je
zrušil omet na moža in ženo. V
sosednji sobi, kjer spi hčerka
Dana, pa je udarila podoba Ma-
tere božje na dekle, ki se je se-
veda močno ustrašilo hudega u-
darca. Pri Vidovičevih je zgra-
mela na tla tudi stenska ura,
nameščena v sobi obeh gospo-
darjev in gospodinje. Močne
razpoke so po vsej hiši in se-
veda tudi v gostilniških prostori-
h.

Razni predmeti so padali na
tla tudi po drugih hišah. Urad-
nica pri davčnem uradu gđ.
Mara Kolbetova se je v prvem
nadstropju, kjer imajo dva de-
vica, udarila podoba Matere
božje na dekle, ki se je se-
veda močno ustrašilo hudega u-
darca. Pri Vidovičevih je zgra-
mela na tla tudi stenska ura,
nameščena v sobi obeh gospo-
darjev in gospodinje. Močne
razpoke so po vsej hiši in se-
veda tudi v gostilniških prostori-
h.

Ko stojimo v skupinah in
nam teče pomek o prestrašen
strahu, se sprašujemo, kje naj
bi bil epicenter današnjega po-
tresa. Ljudje vedo povedati, da
so bili najbolj prizadeti kraji v
Zasavju, tako v Zagorju in na
Zidanem mostu. Govore tudi o
škodi v Savinjski dolini. Ne-
strpno smo čakali popoldanske
časopisja. Pri Ciril Vizlerje-
vi, ki ima trafiko poleg mostu,
so si radovedneži dopoldne re-
zervirali posamezne izdave "Slo-
venskega Naroda", ki bo prvi
prinesel poročila iz posameznih
krajev.

Potres so občutili seveda tudi
v sosednjih krajih. Na Primsko-
vem so bili sunki rahli. V Smart-
nem in Črnem potoku hujši.
Gračnaku Medici v Črnem potoku
je pometal opeko s strehe in
omet na oboki. Potres so ču-
tili precej močno na Vavah, ki
leže vrhu klenena med Zasav-
jem in Moravsko dolino. O hu-
dih sunkih so povedali tudi pre-
bivalci s hribov: Velikega vrha
in Štange ter mlekariji z Brega
in Lazov. Tam je vrglo nekega
hlapca s peči, ko je sedel za tre-
nutek, da se odpočije. Pravkar
se je bil vrnil s hleva, kjer je
krmil živino. Skubičevim na Bol-
tiji je vrglo uro s stene in tra-
movje je pokalo, da so zaskr-
ljeni stekli na plan.

Med občutno prizadetimi je
tudi grbinski grad. Ima razpoke
line, gospodinja pa je ob vrsto
kozarec v vkuhanim sadjem, ki
jih je sunki vrgel po tleh. Go-
spe Gorenjčevi in Dobravi, ki
planoti nad Litijo, je razpoka-
lo zidovje v sobi in kuhinji. S
stropa je padlo toliko ometa,
kakor da imajo zidarja v hiši. Ob
potresu je nastalo tudi več ko-
mičnih prizorov. Pri Gorenjče-

vih se je razjezil mož, ki ga je
zbudil sunki iz trdega sna, da
je zarohnel: "Pustite me spati
pa ne butajte mi v posteljo!"
V Gradcu, na levem bregu Sa-
ve, so prišli ljudje kar z ode-
jami in oblekami na rokah na
ulico. Niso imeli časa, da bi se
oblekli in so se bali še nadalj-
njih sunkov. Na Dobravi je
morala dopoldne Bučarjeva de-
kla kar v posteljo, tako jo je
vzel strah. Ob času najhujšega
sunka je bila v svinjski kuhinji
pa pripoveduje, kako je začelo
okrog nje vse nenadoma plesa-
ti. . . .

Posestnikov sin Nace Tičar s
Prtrice je ob 5. uri že kosil. Za-
mahujoč s koso je začel ropot.
Ustavil se je in pričakoval, kak
neki mora biti tovrstni avto, ko
tako buči zemlja, avta pa še vi-
deti ni. Bobnenje je naraščalo,
avta pa od nikoder. Tako se je
potem zamajala zemlja, da ga
je domala vrglo.

Med pridnimi Litijani je bil
tudi Lojze Rozman, ki je v ti-
stem času sejal pesek. Tako se
je vae zatreslo okrog njega, da
se je moral prestopiti, sicer bi
ga vrgel sunki po tleh. Kar za-
vrtelo se mu je v glavi in pod
nogami.

Naša oblastva so seveda ob-
vestila o potresu pristojne ura-
de, med drugim tudi seizmolo-
ški zavod v Beogradu. Prizade-
ti posestniki bodo pokrenili ak-
cijo, da se jim odpiše zgrada-
rina. Deputacija se je že zgra-
sila pri šefu davčne uprave g.
Matiju Pečkaju. Davčni predpi-
si omogočajo, da se odpišejo
davki v primeru elementarnih
nezd. Naša dolina pričakuje,
da bodo odločujoči priznali olaj-
šave prizadetim gospodarjem.

Takega sunka pri nas še ni-
smo doživeli. Vsem je še živo v
spominu sunki 1. januarja
1926, ki pa vendar ni bil tako
strašno močan. Takrat se je pri
nekaterih zasukalo pohištvo.
Zdaj pa so mnogim popadale na
tla posode z vodo in voda se je
zila po kuhinji. Pri nekaterih
strankah so se to pot prevrnil
celo omare. Večina ur na nika-
lo se je ob glavnem sunku u-
stavilo. V raznih stanovanjih so
počile peči, ki jih bo treba zdaj
na novo preložiti.

Ko stojimo v skupinah in
nam teče pomek o prestrašen
strahu, se sprašujemo, kje naj
bi bil epicenter današnjega po-
tresa. Ljudje vedo povedati, da
so bili najbolj prizadeti kraji v
Zasavju, tako v Zagorju in na
Zidanem mostu. Govore tudi o
škodi v Savinjski dolini. Ne-
strpno smo čakali popoldanske
časopisja. Pri Ciril Vizlerje-
vi, ki ima trafiko poleg mostu,
so si radovedneži dopoldne re-
zervirali posamezne izdave "Slo-
venskega Naroda", ki bo prvi
prinesel poročila iz posameznih
krajev.

Potres so občutili seveda tudi
v sosednjih krajih. Na Primsko-
vem so bili sunki rahli. V Smart-
nem in Črnem potoku hujši.
Gračnaku Medici v Črnem potoku
je pometal opeko s strehe in
omet na oboki. Potres so ču-
tili precej močno na Vavah, ki
leže vrhu klenena med Zasav-
jem in Moravsko dolino. O hu-
dih sunkih so povedali tudi pre-
bivalci s hribov: Velikega vrha
in Štange ter mlekariji z Brega
in Lazov. Tam je vrglo nekega
hlapca s peči, ko je sedel za tre-
nutek, da se odpočije. Pravkar
se je bil vrnil s hleva, kjer je
krmil živino. Skubičevim na Bol-
tiji je vrglo uro s stene in tra-
movje je pokalo, da so zaskr-
ljeni stekli na plan.

Gradnja podlag za protiletalske topove v bližini vojaškega letališča v Parizu.

Kratki sunki v Zagorju

Zagorje, 6. maja. — Tudi v
Zagorju smo ob 5.10 čutili mo-
čan potres v smeri proti zaho-
du. Iz okolških, više ležečih
krajev takisto javljajo, da so
prestali precej strahu. Starejši
ljudje pripovedujejo, da niso
bili kratki sunki nič slabši, ka-
kor v letu 1895. V Zagorju se je
večina prebivalcev prebudila. In
ko so odhajali verniki k šmarni-
cam, so se že pogovarjali samo
o potresu. Gmotne škode sicer
ni bilo, toda silo sunkov lahko
presojamo po tem, da je pri u-
pokojenem rudniškem nameš-
čencu Martinu Finku zletelo iz
omare nekaj jedilne posode. Pri
Slavku Kušarju pa se je treslo,
da se je zasibala omara, odprla
se je njena vrata ter je izpadlo
nekaj obleke.

Valovanje v celjski kotlini

Celje, 6. maja. — Davi ob 5.10
je predramil mnogo ljudi v Ce-
lju in celjski kotlini močan po-
tres, ki je trajal 6 do 8 sekund.
Potres je bil valovit, vmes so
ljudje čutili dva močna sunka in
čuli močno podzemeljsko bobne-
nje. Potres, ki so ga zlasti ču-
tili v višjih nadstropjih, k re-
či ni povzročil škode.

Glasovi iz naselbin

(Nadaljevanje s 2 strani.)

najmanjši meri pa nanese raz-
lika na prodanem pivu mesečno
\$100.00 več dobička za vsakih
1450 gl. za SND kakor pa za za
SDD. Pri tem je treba vzeti v
poštev tudi vino, ker SDD toči
kozarec 8 oz. po 10c, dočim SND
7 oz. po 10c; in tu nanese razli-
ka za 20c na vsako galono pro-
danega vina, poleg pa pri tem
SND ostaneta še nadaljnji 2 oz.
vina preko mere.

Ako primerjamo te številke in
jih seštejemo, dobimo kaj la-
hko dokaz, zakaj SND dela več
dobička v barroomu kakor pa
SDD, to je po primerjanju pro-
meta Slovenskega delavskega
doma v mesecu aprilu prodane
pijače.

V primeru, da je SND v zad-
njem mesecu gotovo tudi stocił
skoraj isto količino pijače, je
dokaz, da je Slovenski delavski
dom naredil za \$385.40 manj do-
bička kakor pa SND. In ako to
seštejemo na dvanajst mesecev
prometa v letu, ima pri tem SND
letno \$4,024.80 — ne vključivši
vino—več dobička kakor pa Slo-
venski delavski dom na Water-
loo Rd.

Razlika dobička dela mera ko-
zarcev, ne pa slabo vodstvo in
gospodarstvo. Slovenski delavski
dom je z mero imel že precej-
šnje izkušnje. Izprevidel je, da
se v vsej naselbini toči žganje le
v SDD po 1 1/4 oz. in videl, da je
v tem pri vsaki steklenici po 60c
manj dobička za SDD kakor pa
za one, ki točijo po 1 oz. Skušil
je mero stabilizirati s primerom
drugih sličnih trgovin, pri tem
pa je našel na tak odpor od
strani posestnikov bare SDD, da
je moral ponovno nastaviti sta-
ro mero in poleg tega še žrtvo-
vati precejšnjo mero pijače v
oglaševalne svrhe, da se je do-
bil odjemalce nazaj. Da bi brat
Frank Barbič le enkrat v letu
posetil gostilniške prostore SND
ali pa SDD in kupil kozarec piva,
bi kaj lahko videl razliko v ko-
ličini in v tem tudi dobiček. Ker
pa brat Barbič ne zahaja v sli-
čne prostore, seveda išče diako v
jeju.

Slovenski narodni dom ima

tudi balinarske prostore in od
teh tudi dobiček, ker vsak igra-
lec mora plačati po 5c v blagaj-
no doma; balinarske prostore
ima tudi Slovenski delavski dom,
toda noben igralec ne plača za
igro nič, dasi ima SDD z vzdr-
ževanjem prostorov precej stroš-
kov.

Ako bo potreba, se lahko še
marsikaj podrobneje pomenimo
o obstoju SDD, njegovem razvo-
ju, kulturi za napredek delav-
stva in še marsikaj sličnega. Že
dolgo opazujemo, da Slovenski
delavski dom in collinwoodski
slovenska naselbina ni nič kaj
na dobrem glasu pri nekaterih,
in če analiziramo razne "yes-
men", tudi vidimo, kdo so ti v
direktoriju SDD. Pustimo ob
strani Lokarja in Coffa — naj-
večje zlo. Poleg teh dveh so v
direktoriju F. Pucel, glavni od-
bornik SSPZ in predsednik Zdu-
ženih bratov SSPZ; L. Levatik,
blagajnik dram. društva Verov-
šek; mra. Marko, delavna kultur-
na delavka; A. Zigmund, dolgo-
letni tajnik dram. društva Ve-
rovšek; J. Kožel, tajnik društva
Blejsko jezero SDZ; J. F. Durn,
tajnik društva V boj SNPJ; A.

Prime, predsednik pevskega zbo-
ra Jadrana; A. Božič, zapisknik
socialističnega kluba; T. Prime,
predsednik dram. društva Ve-
rovšek; A. Jankovič, predse-
dnik društva Vodnikov Venec
SNPJ in zastopnik Prosvete; A.
Božič, dolgoletni predsednik
društva Vipavski raj SNPJ in
veletni odbornik clevelandске
federacije SNPJ; T. Lavrič in
W. Lampe, dva najbolj agilna
člana društva Strugglers SNPJ.
Torej po mišljenju brata Barbi-
ča so večinoma sami "yesmeni".
In če to vzamemo resno, bi kdo
skoraj lahko mislil, češ sami
"yesmeni" vodijo družabno, pod-
porno in kulturno gibanje v na-
ši naselbini; toda v obratnem
primeru, ako bi teh "yesmenov"
ne bilo, bi tudi ne bilo tega ali
onega družabnega gibanja.

Kaj lahko je doma v zapeku
sedeti in s prozornim očesom
gledati na napake onih, ki žrt-
vujejo svoj čas in denar ter
energijo za — narodni blagor.
Pa kaj hočemo, vsi ljudje niso in
ne bodo nikoli enaki.

Vincent Coff, tajnik SDD.

Pripomba uredništva: Barbi-
čev dopis, na katerega odgovar-
jate, je bil priobčen v dnevniku,
torej je pravilno, da je tudi vaš
odgovor v dnevniku.

Zarota proti dr. Benešu odkrita

Pariz, 22. maja. — Zarota taj-
ne nacijske policije v Pragi proti
življenju dr. Edvarda Beneša,
bivšega predsednika češkoslova-
ške republike, ki se nahaja v A-
meriki, je bila odkrita. Odkritje
zarote je naznanil Štefan Osuaky,
bivši češki poslanik v Parizu. Vse
informacije in podatke o zaroti
je Osuaky izročil francoskim in
ameriškimi policijskim avtorite-
tam.

Jeklarska unija izkazuje uspehe

Fairfield, Ala. — Jeklarska u-
nija (CIO) je na svoji prvi kra-
jevni konvenciji na jugu nazna-
nila, da je organizirala 27,000
delavcev v zadnjih dveh letih v
petih južnih državah. Posledica
kampanje se očituje v zvišanju
mezd jeklarskih delavcev. Ti do-
bivajo \$40,000 več na dan, odkar
so stopili v unijo.

Nacijska propaganda na Ogrskem

Budimpešta, Ogrska, 22. maja.
— Ogrska je poplavljena z nacijs-
ko propagando, ki prihaja iz
Berlina, Leipziga in Monakova.
Nacijski agentje širijo brošuro,
ki vsebuje ostre napade na ogr-
ske politične voditelje in sodi-
šča, obenem pa poziva čitatelje
v revolto. V brošuri je fotogra-
fija majorja Ferenc Szalasija,
voditelja ogrskih nacijscev, ki je
bil v zadnjem juliju aretiran in
obsojen v zapor na obtožbo pre-
vratnih aktivnosti.

Francoska vojaška misija na Kitajskem

Cungking, Kitajska, 22. maja.
— Francoska vojaška misija je
dospela sem večer, da pomaga
generalu Kaišeku, vrhovnemu
poveljniku kitajske oborožene
sile, v vojni proti Japoncem. Na-
čelnika misije, v kateri je šest
vojaških veščakov, sta generala
Magnin in Berger.

Angleški humor

Mlada igralka je silno potrta.
Priateljci, ki jo vpraša za
vzrok njene slabe volje, prizna:
"Rada bi se poročila z mladim
odvetnikom, a moji starši se po-
roki upirajo in trdijo, da je moj
ženin zapravljen."
"Ali je bogat?"
"Da . . ."
"Za božjo voljo, z zapravlji-
cem si lahko nearečna le, če je
reven; če je bogat, utegneš po-
stati naj srečnejša žena."

Mlada dama stopi iz telefon-
ske celice. Neki gospod, ki že
dvajset minut čaka, da bi pri-
šel na vrsto, jo ježno pogleda
in pripomni:

"Ste vendar že končali svoj
pogovor?"
Dama pa čisto brezbrzično:
"Saj sploh nisem telefonirala,
čakala sem le, kdaj bo nehala
deževati."

Začel se je lov na jerebice. Za-
kupnik lova za je komaj pričal.
Z veliko tropo psov se poda
v gozd. Kmalu se zasliši močno
pokažanje. Zakupniku se stvar čez
nekaj časa zazdi sumljiva, zato
reče svojemu spremiljevalcu:

"Mislim, da je najbolje, če
greva domov."

"Zakaj?" presenečen vpraša
navdušeni spremiljevalec, "ali ni
več jerebic?"

"Jerebice so, a psov ni!" po-
toži spretni lovec.

Charles G. Fenwick, profesor
mednarodnega prava na kolidžu
Bryn Mawr.

Grupa mehiških delavcev, ki je v prvotnih delovnih pogojih uveljavila zahtevno zmo-
gom svastike, s poslopja nemške elektrarske kompanije v glavnem mestu Mehike.

KRALJ ALKOHOL

ROMAN

Special JACK LONDON

In angleščini prevedel JOS. POLJANEC

Nagot kralja Alkohola ni ne konca ne kraja. Skušal me je zapeljati, da bi se bil sam usmrtil. Zdej v tem času se je pošteno trudil, da bi me ugonobil na prijazno nagel način. Ker pa ni bil s tem zadovoljen, je poskusil z drugo, zvijačo. Malo, malo je manjkalo, da me ni ujel, ali baš tedaj sem se nečesa naučil o njem — in postal sem bolj moder in bolj bistroumen pivec.

Spoznal sem, da je moja sijajna narava imela svoje meje, da pa kralj Alkohol ni imel nobenih mej. Spoznal sem, da je lahko v eni kratki uri ali v dveh obvladal močno glavo, moja široka pleča in moje mogoče prsi ter me položil na hrbet in mi z vražjim prijemom za grlo davil življenje iz telesa.

Nelson in jaz sva sedela v krčmi Overland. Bilo je zgodaj zvečer in edini vzrok, da sva bila tam, je bil, ker sva bila suha in ker je bil čas volitev. Gotovo vam je znano, da imajo politiki in pričakovanci javnih služb ob volitvah navado hoditi po krčmah, da si pridobijo glasov.

S suhim grlom sediš pri mizi in ugiš, ali bo pač kdo prišel in ti kupil pijačo, ali pa premišljaš, če imaš kredit v kaki drugi krčmi in ali bi bilo vredno hoditi tako daleč, preprečevati se o tem, kar se vrata krčme odpro na stečaj in v krčmo stopi družba dobro oblečenih možkov, izvečine lepo rejenih in izžarjajočih ozračje sreče in tovarištva.

Ti možaki imajo nasmehe in pozdrav za vsakogar — za tebe, ki nimaš za kozarec piva v žepu, za boječega klateža, ki preži v kotu in prav gotovo nima niti volivne pravice, toda kaj lahko odpreš kakšno prenočišče. In kadar odpro ti politiki vrata na stečaj in pridejo v krčmo s širokimi pleči, mogočnimi prsi in obilnimi trebuh, ki jih morajo narediti optimiste in gospodarje življenja, ej, tedaj vzdigneš glavo pokonci.

Vse ti kaže, da bo večer navsezadnje vendarle prijeten in da boš v najslabšem slučaju malo dobre volje. In — kdo ve — bogovi utegnejo biti dobri, mogoče pride še druga pijača in se neč sijajno in v krasno konča. Prvo pa, česar se zaveš, je, da stojiš v vrsti pri točilnici, vlivaš po grlu pijačo in doznavaš ime naša gospodov in uradov, ki jih upajo doseči.

V tej dobi, ko so politiki hodili po krčmah, sem dobival bridke mrvice vzgoje in spoznaval, da mi iluzije ginejo — jaz, ki sem drhte požiral knjige kakor "Udiravec iz ječ" in "Od sirote do predsednika". Resnica, spoznaval sem, kako imenitne stvari so politika in politiki.

No, tisti večer sva suha, žejna, a polna pijanske vere v nepričakovano pijačo sedela z Nelsonom v krčmi Overland in čakala, da se kaj prikaže, v prvi vrsti kak politik. In tedaj je vstopil Joe Goose — tisti, ki je imel neugasljivo žejo, zločeste oči, po strani nos in rožnat telovnik.

"Alo, fant — pijača zastoj — kolikor jo hočeta. Vidva morata biti zraven."

"Kje pa?" sva hotela vedeti.

"Kar z menoj! Spotoma vama povem. Niti minute ne smemo izgubiti." In ko smo dirjali v mesto, je Joe Goose pravil: "Gre za gasilno društvo iz Hancocka. Drugega vama ni treba, kakor da oblečeta rdečo srajco, deneta čelado na glavo in vzameta baklo v roko. Gasilci se odpeljejo posebnim vlakom v Haywards, kjer bo parada."

Jaz mislim, da je bil kraj, kamor so bili namenjeni, Haywards. Lehko da pa je bil tudi San Leandro ali Niles. In da se ne bom zmotil, povem, da se ne spominjam, ali je bilo gasilno društvo iz Hancocka republikanska ali demokratična organizacija. Naj bo kakor hoče, politikom, ki so bili njeni voditelji, je primanjkovalo baklonoscev in vsakdo, ki se je hotel parade udeležiti, se je lahko zastoj napil, ako je le hotel.

"V mestu bodo pogostili vsakogar, ki pride z njimi," je nadaljeval Joe Goose. "Če bo kaj pijače? Tekla bo kot voda. Politiki so pokupili vse zaloge po krčmah. Placati ne bo treba nič. Samo k točilnici stopiš in naročiš, kar hočeš. Vse mesto bomo spravili pokonci."

V gasilnem domu na Osmi cesti blizu Broadwaya smo oblekli gasilne srajce in nateknili čelade na glavo, dobili bakle, nato pa so nas naglani v vlak, dasi smo godrnjali, ker nam niso dali pred odhodom niti enega kozarca pijače! O, ti politiki so imeli že večkrat opraviti s tiči naše sorte. V Haywardsu tudi ni bilo pi-

jače. Najprvo parada, zaslužite si pijačo, je bilo geslo tistega večera.

Parada je bila pri kraju. Potem pa so se odprle krčme. Najeli so bili posebne točaje in pivci so se trli stoeč po šest drug za drugim pred čez in čez politimi in nepobrisanimi točilnicami. Ni bilo časa, da bi brisali točilnice ali spirali kozarce ali storili to in ono, samo točili so. Oaklandska obala zna biti resnično žejna, kadar je treba.

To trenje in prerivanje pred točilnico nam je bilo prepočasno. Pijača je bila naša. Politiki so jo nam bili kupili. Mar nismo pomagali pri paradi in si jo zaslužili? Zato smo napravili napad od strani na točilnice, potisnili ugovarjajoče točaje v stran in si sami vzeli steklenice, seveda tiste, ki so bile napolnjene s pijačo.

Zunaj smo odbili steklenicam vratove ob robu obcestnega tlaka in pili. Joe Goose in Nelson sta se vedela, kaj je čisto zganje, ako ga piješ v veliki množini, jaz pa še ne. Jaz sem še vedno živel v napačni misli, da mora človek vse spiti, kar more dobiti — posebno, ako ni ne stane. Delili smo svoje steklenice z drugimi, pili sami precej, jaz pa največ. In jaz nisem maral za tisto pijačo. Pil sem jo, kakor sem s petimi leti pil pivo in s sedmimi vino. Potlačil sem slabost, ki me je obhajala, in vlival pijačo kakor zdravilo. In če smo hoteli novih steklenic, smo šli v druge krčme, kjer je bila pijača zastoj, in smo si sami postregli.

Niti najmanj pojma nimam, koliko sem spil — ali sta bila dva litra ali jih je bilo pet. Vem samo toliko, da sem pričel orgijo s požirki po četrt litra, ne da bi pil vodo na to, in si s tem izplaknil okus ali zredil zganje.

Politiki pa so bili prerazumni, da bi pustili v mestu polno pijancev z oaklandske obale. Ko je prišel čas odhoda, so nas začeli zbirati po krčmah. Jaz sem že čutil moč zganja. Segnali so naju z Nelsonom iz neke krčme in obadva sva se znašla v najzadnji vrsti jako neurejene trupe. Junaško sem se gnil naprej, zavest mi je ginila, noge so se mi šibile, v glavi se mi je vrtele, srce mi je razbijalo, pljuča so hropeč lovila sapo.

Slabost se me je tako hitro lotevala, da so mi omotični možgani pravili, češ, zgrudil se bom in ne bom dospel do vlaka, ako ostanem zadaj v sprevodu. Zapustil sem vrste in stekel po hodniku ob cesti pod košatim drevjem naprej, Nelson pa krohotaje za menoj. Gotove stvari so mi pri tem živo ostale v spominu kakor spomin na hude sanje. Posebno se spominjam na tista drevesa in kako sem obupno tekkel pod njimi in kako se je vzdignil med ostalimi pijanci glasen krohot, kadar sem padel. Menili so, da se samo delam tako pijanega. Niti sanjalo se jim ni, da me je kralj Alkohol na smrt tiščal za grlo. Ampak jaz sem to vedel. In spominjam se na bežno grenkost, ki sem jo občutil, ko sem spoznal, da se borim s smrtjo in da oni drugi tega ne vedo. Bilo mi je, kakor da bi se potapljaj v pričo množice gledavcev, ki so mislili, da v njihovo zabavo zbijam šale.

In ko sem tekkel tam pod drevesi, sem padel in izgubil zavest. Kaj se je potem zgodilo, so mi morali razen ene nejasne izjeme šele povedati. Nelson me je s svojo silno močjo pobral, me vlekel dalje in spravil na vlak. Ko me je posadil na sedež, sem se boril za sapo in jo hropeč lovil tako silno, da je vzlic svoji pijanosti spoznal, kako mi huda prede. Sedaj vem, da bi me bila lahko vsak trenutek zadela smrt. Pogostokrat se z grozno spominjam, da nisem bil nikoli bliže smrti kakor takrat. Samo iz Nelsonovega opisa vem, kako sem se takrat vedel.

Mene je palilo, v meni je žgalo od ognja ter zaduhe in treba mi je bilo zraka. Blazno sem si želel zraka. Moji napori, da bi odprl okno, so bili zamanj; kajti vsa okna v vozu so bila pritrjena z vijaki. Nelson je že videl ljudi, znorele od pijače, in je mislil, da se hočem vreči skozi okno. Skušal me je zadrževati, a jaz sem se mu upiral. Pograbil sem neko baklo in razbil šipo.

Na oaklandski obali sta bili glede Nelsona dve stranki, ena zanj, druga zoper njega, in v vozu so bili pristaši obeh strank, ki so imeli več pijače v sebi kot je bilo prav. Ko sem razbil okno, je bilo to znamenje za Nelsonove nasprotnike.

(Dalje prihodnjik.)

lahko zgodi, kakor se je že ne-
šetokrat zgodilo in kakor kaže
statistika v številkah, da je re-
ka Volga že marsikoga, ki je stal
na kosu ledu, odnesla bodve
kam in se ni več vrnil.

Ribiči so stisnili gorjače v svo-
jih premraženih pesteh. Prati
rok so jim primrzli h gorja-
čam. Zgib mišic — koža počil.
Kri se poredi. Ali kljub temu za-
švigajo zdajci gorjače kakor
smrtonosni žarki, švigajo po vo-
vodu, po rojih rib. Noben uda-
rec ne zgreši. Trupla rib se ne-
prestano kopičijo. Val plavajo-
čih rib se zaletava v ta zid trupel,
ki se vedno bolj počasi u-
stavlja in se končno popolnoma
ustavi.

V odprtini ledu, katerega ste-
ne se pod besnečimi udarci gor-
jač stresajo, umirajo ribe tru-
moma.

Prve ribe, ki plavajo na drs-
tenje proti severu, so ščuke in
mečkači. Ribič se jih ne dotak-
ne. Plavajte, kakor vam je pred-
pisano! Za njimi ribe belice. Ri-
bič se niti ne ozrejo nanje. In
za temi rdečebredci. Plavajte v
miru in prijetno svatuj! Ne
sploča se vihteti gorjače.

Naposled, po dolgem, večkrat
celo po večdnem čakanju pri-
plavajo ribe jesetre. So kakor
črno zlato, ki leži na dnu mor-
ja in ki ga je treba iztrgati iz
nedrja morja, kakor se trga iz
nedrja gora zlahtna ruda. Tam
jo trgajo z lopato, s krampom.
Iz morja pa je treba to črno zla-
to zagrabiti z rokami, z golimi
rokami. Z rokami, vsemi pre-
mraženimi. Kaj tisto, če koža
poka, če curja kri, če se roke
obrežejo ob ostre robove lede-
nih gruč, kaj tisto! Črno zlato je
treba pobrati. Črno zlato gomazi
pod tistimi ostrimi robovi ledu.

Vse sile so napete. Dokler ni
val črnega zlata premagan, u-
stavljen, ni oddiha.

Kaviar.

Na tisoče centov ga nalove v
nekaj dnevih. Na tisoče ljudi je
tako preskrbljenih s hrano za
vse leto, samo če se je sreča na-
smehnila. Ne pretiravam. Kajti
prebivalci step niso razvajeni.
Saj še dandanes marsikdo iz-
med njih niti ne ve, kako velika
je resnična vrednost njih dela.

Danes ta dan je razpošiljanje
tega blaga popolnoma v rokah
zadrag. Nemški naseljenci ima-
jo svoje zadruge, Kalmiki pa
tudi svoje. Nemci in Kalmiki,
oboji imajo enako daleč do ro-
dovitnega polja v reki Volgi. Ti-
staj, ki stanujejo najdalje, ro-
majo v mrzlih nočeh po stepi s
kompasom v rokah, samo da ne
zamudijo časa, ko se ob robovih
ledenih kleč pojavijo ribe, črno
zlato.

Zadragarji kajpada ne živijo
samo od love na kaviar in od
njegove prodaje. Ali podlaga
njih gospodarskemu in tehnič-
nemu razvoju je vendar le črno
zlato — kaviar — ki ga koplje-
jo iz valov in v valovih reke Vol-
ge.

Ribe pošiljajo ribjemu trustu.
Ta organizacija-trust jim za to
daje traktorje in drug gradbeni
material. Že prej propadajo-
če vasi rastejo, se dvigajo in
blaginja se zasidruje.

V vasi Olsi na primer izkruje
parnik po cele ure mlatine stroje
in žage za kolhoz Kalmikov.

Nad vasjo, glej, preži oblak
prahu, začnjen s slanim mors-
kim zrakom. Napoveduje vihar
in nalet rib. Čolnov ni mogoče
zasidrati, kadar je tako. Kajti
če bi jih že sam vihar ne odtrgal
in odnesel, bi jih odtrgal in
odnesel vihar rib. Zato so čolni
potegnjeni na suho. In videti je
ta vrsta čolnov kakor potegnje-
na močna, črna veriga.

Velik parnik plove tam iz Ba-
kuja. Prinaša nov vonj in napa-
ja z njim ozračje in veter:

"Nafta!" govori ta vonj in se
dotika nosov.

S parnika se sliši klavir. Mični
akordi ruske pesmi:

"Volga, Volga, mat' rodna,"

"Volga, ruska reka ..."

Zdravnikova žena igra in po-
je. Na parniku je uredila ambu-
latorij, in za odhoda po delu, da
si oazeži duha, igra in poje sebi
in drugim, ki jo poslušajo, v ge-
selje ...

Takšna je slika kraja podne-
vi. Poslovna in vesela kakor na
kakem velesejmu. In v resnici
je tu nekakšno zbirališče vseh,
ki živijo od črnega zlata-kaviarja.

Med težkimi koraki ribičev, ki
gazio z ogromnimi svojimi re-
čnimi akornji mehki sneg, se me-
ša vesel smeh kmečkih deklet.

Relifni delavec: "Rekli so mi, naj iščem delo v privatni indus-
triji."

Tovarniški delavec: "Meni pa so svetovali, naj dobim delo pri
WPA."

Frederiksson ni opazil

Tito Collander

Stari čevljar Frederiksson je
že slabo slišal. Pogosto mu je
žena nestrpno rekla: "Saj si že
čisto gluhi, mož. K zdravniku
boš moral iti."

Toda čevljar sam tega ni ma-
ral slišati. Res pogosto ni čul,
kdaj je zazvonil zvonec ob vr-
atih njegove delavnice, toda vse-
lej se je pomiril z mislijo, da
je pretiho zvonil. Sklonjen je se-
del nad svojim delom, in če ga je
kdo nagovoril, pa ga ni razumel,
je pogledal kakor zamaknjen
skozi okno, kjer so se izprele-
tavali golobi, ali pa še dalje pod
oblake. Če je bil potem še en-
krat vprašan, je dejal:

"Oprostite, na nekaj drugega
sem mislil."

Frederikssonu pa poklic ni bil
življenjska naloga. S šivanjem
je služil kruh zase in za družino.
Svoje življenje pa je posvetil
prav za prav — glasbi. Že tak-
rat, ko je bil še učenec, je igral
klarinet, pa tudi z drugimi glas-
bili se je ukvarjal. Trideset let
je bil ena najboljših moči v god-
bi gasilskega društva in deset
let njen kapelnik. To je bil nje-
gov ponos. Izpolnjeval je nje-
gove dneve in ga delal mlajšega.
Pogosto so mu med pribijanjem
podplatov usle misli k notam, ki
so mu bile vse na svetu.

In prav zaradi tega ni smel ni-
ti pomisliti na to, da bo morda
oglušil! Če bi se to zgodilo, bi bi-
lo njegova konec. Kako je podil ta-
ke misli, ki so se čedalje trdo-
vratneje vračale. Dnevi so pri-
hajali in odhajali. Tedni in me-
seci prav tako, in vsak torek in
četrtrek je hodil Frederiksson k
vjam gasilske godbe. Da so po-
gosto zmajevali godci z glavami,
kadar je dirigiral, ni niti opazil.

Tako je prišel veliki dan, ko
bi bila morala iti gasilska god-
ba skozi mesto na telovadišče.
V snežno beli uniformi, s svetil-
kajočo se čelado na glavi je pri-
šel čevljar Frederiksson na zbi-
rališče. Nekoliko trd je bil v no-
gah in hrbet je imel ukrivljen,
toda vzlic temu se je moško po-
stavil pred svoje godce. Solnce
se je bleščalo v medenastih
instrumentih, zastava se je vila
v vetru, a večano so se glasili
ukazi.

"Da, da," je dejal čevljar, "saj
veste, kaj bomo igrali. Isto ko-
račnico kakor vsako leto, kadar
gremo skozi mesto. Tudi na tel-
ovadišču bodo iste pesmi kakor
ani."

Godci so prikimali in se pri-
pravili. Toda prav tedaj, ko je
stopil kapelnik spet prednje, je
prišel neki gasilec in dejal: "Saj

V mešanici glasov se slišajo jas-
ni vokali ruske govornice in za-
molika, grgrajoča narečja azi-
jatskih govoric.

Reka Volga je čudež teh kra-
jev, kakor je reka Nil čudež svo-
je pokrajine.

Kaspiško morje je zakladnica,
v kateri so nakopičeni prastari
zakladi, čakajoči na nove ljudi,
na njih pogum in podjetnost, na
njih stroje in na mogočnega, us-
tvarjajočega duha.

Pozdravljen Kaspiško morje
in reka Volga in val, ki ste ob
njih bregovih!

veste, gospod Frederiksson, da
moramo zaviti v stran ..."

"Da, da," je prikimal Frede-
riksson. Potem je dvignil roko
... in spreved se je odpravil da-
lje.

Tako lep pogled je bil in god-
ba je tako lepo igrala. Vse je bi-
lo na nogah, vse mesto je hotelo
videti ta prizor. V taktu godbe
so korakali otroci ob strani in
občudujoč gledali, kako je čevl-
jar Frederiksson zamahoval s
svojo palico. Dvigal jo je in spu-
ščal, ponosno je bil takt, časih
je dvignil še drugo roko, da je
naznanil grmeč crescendo. Nje-
gov ukrivljeni hrbet se je zrav-

nal, da je bil kakor častnik
vojaki. Ni se oziral. Sredi
ke ceste je stopal pred dolgo
sprevedom.

Potem je prišla cesta ob
kvi. Tam je bilo treba zaviti.
je vedel vsakdo, samo Fre-
riksson ne. Prej ni razumel,
mu je povedal gasilec. Morja
misli na kaj drugega ... Ka-
kal je dalje, dalje, po širo-
prazni cesti. Mahal je s palico
si časih pomagal še z drugo
ko, če je prišel crescendo.

Čedalje slabše se je sliši-
godba, ves orkester je že sliši-
ulico pri cerkvi. Kmalu je bi-
potihnil. V snežno beli obleki
svetlikajočo se čelado na gla-
je stopal Frederiksson sa-
cesti in vodil godce, ki jih ni
šal. Ljudje so obstajali, odki-
vali in se smejali. Samo Fre-
riksson ni ničesar opazil.

Izenada pa je zagledal
jega najmlajšega sina. Smr-
vec je stal zraven njega in se
smejal. Zakaj le? Zakaj je
tekkel čez cesto?

"Ali mi ne greš hitro domov
je jedno zaklical čevljar — in
ozrl.

Počasi mu je omahnila roka
palico. Počasi se mu je spet
krivil hrbet kakor pri delu. Je
sredi ceste in mrtvo gla-
ljudi, ki so se smehljali. Po-
je spoznal svojo nesrečo. S
vešeno glavo in klečajočimi
leni — kakor živ mrtič —
odvlekel domov ...

Ali ste že naročili Prosveto

Mladinski list svojemu prijatelju

edini dar trajne vrednosti, ki

ali sorodniku v domovino? To

za mal denar lahko pošljete

cest v domovino.

LETOŠNJI "MAJSKI GLAS"

vsebuje

42

CLANKOV, POVESTI, RAZPRAV IN PES-
MI, MNOGO KRATKIH NOTIC
IN 36 ILUSTRACIJ

OBSEGA 84 STRANI

Posamezen izvod stane 25c. Vsoto lahko pošljete
v znakah.

Apeliramo na vse čitatelje dobre delavske literature,
da si jo naroče in da sodelujejo pri razpečevanju te
revije, kajti namenjena je ljudstvu. Vsakdo, ki jo je
čital, se o njeni vsebini pohvalno izraža.

Naročilo pošljite na naslov:

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Ave. - Chicago, Illinois

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Po sklepu 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta
prišle eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine in eni naro-
niti. List Prosveta stane za vse enako, za člana ali nečlana \$4.00 na
eno leto naročnine. Ker pa člani še plačajo pri assessmentu \$1.00 na
tednik, so jim to prišteje k naročnin. Torej sedaj ni vrzaka, raz, če
je list predrag za člana SNPJ. List Prosveta je vada lastna in
gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Čas
listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$4.00		Za Cileto in Chicago je \$4.00	
1 tednik in	4.00	1 tednik in	4.00
2 tednika in	7.50	2 tednika in	7.50
3 tednike in	11.00	3 tednike in	11.00
4 tednike in	14.50	4 tednike in	14.50
5 tednikov in	18.00	5 tednikov in	18.00

Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Money

Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vada lastna.

Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član
SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list
tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj
naročena na dnevnik Prosveto, to takoj naznaniti upravništvu lista,
in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne storijo,
tedaj mora upravništvo znifati datum za to vsoto naročnin.

PROSVETA, SNPJ, 2457 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo pošljim naročnino za list Prosveto vsoto \$.....

1) Ime.....Čl. družine \$.....

Naslov.....

Ustavite tednik in ga pripilite k moji naročnini od sleditih članov

moje družine:

2).....Čl. družine \$.....

3).....Čl. družine \$.....

4).....Čl. družine \$.....

5).....Čl. družine \$.....

Mesto.....Država.....

Nov naročnik.....Star naročnik.....

Boj za črno zlato

Ivan Vuk

Vladimir Lydin, ruski pisat-
telj, opisuje v reviji "Putjes-
tvujučij" mično zgodbo o bo-
ju za črno zlato, ki se imenuje
"kafar" in ki je slastna in pi-
kantna jed gurmanov in tistih,
ki imajo denar.

Naj podam kratek izvleček iz
tega opisa.

Spomladi, v praznični dobi lju-
bežni, vrejo ribe kakor orkan.
Kaspiško morje, pradedni dom
rib, jih kar bljuva kakor vulkan
lavo v ustje reke Volge, kjer v
skrivajših mnogih il in žic,
ki prepletajo ustje in strugo re-

ke Volge, svatujejo in se drate.
Zmračilo se je, mi pa smo se
vkrcali v Saratovu na ledolomi-
lec, ki nas je odpeljal po Volgi,

tja, kjer je lov na ribe, na črno
zlato. Se preden nas je ladja
pripeljala do tistega kraja, smo
videli med brazdami ledu, ki jih
je rezala ladja, prvi roj rib. Le-
žale so, da rabim ta izraz, pod
ledom, nakopičene tako na debe-
lo, žive seveda, da je bok ladje
drsel po njih in prek njih kakor
drsi plug preko njive.

Na ladji so stali z ramo ob ra-
mi, tvojci iz tisoč in tisoč ram
eno samo nepretrganó progo, ri-
bičji. Stali so, atisnjeni drug ob
drugemu, vsi premrazeni. Dnevi
zgodnje pomladi so jih izvabili

iz toplih domov v sneženi metež
step in v metež rib v valovih re-
ke Volge.

Pod ledolomilec je pokal led
z žvenkljajočim treskom. Preko
krova so uhajali mrmrajoči gla-
sovi tisočih ribičev in hiteli ne-
kam tja na kopno, na led, glasovi
enoglasne pesmi, ki nima konca.